

DE VÉLOCIPÈDE (1)

In het begin van de jaren 1860 ontwierp de Parijse smid René MICHAUX een fiets, de vélocipède, voorzien van een stuur en pedalen. Het rijwiel werd aangedreven met pedalen vastgemaakt op de naaf van het voorwiel. Het verschafte aan jonge Fransen de sterke gewaarwording zich sneller te kunnen voortbewegen dan te voet, op eigen kracht, zonder zich te laten dragen of trekken door paard of hond.

Om nog sneller te kunnen voortbewegen werd het voorwiel steeds groter gemaakt. De pedalen waren immers direct op de as van dit wiel bevestigd. Hoe groter de diameter van dit wiel hoe meer afstand er kan worden afgelegd met één pedaalbeweging. Tegelijk werd het achterwiel steeds maar kleiner om gewicht te besparen..

Zo ontstond het majestueuze beeld van de hoge bi (van bi cycle of tweewieler). Maar deze hoge bi (vélocipède) had een groot probleem, namelijk het gevaar voor valpartijen. Niet alleen was er nogal wat behendigheid vereist om bovenop de fiets te geraken - het zadel bevond zich soms 2 meter boven de grond - maar de hoge bi was ook bijzonder gevoelig voor schokken. Het vergde een aanzienlijke sportieve aanleg om de oneffenheden op de toenmalige weg op te vangen. Regelmatig ging een fietsbestuurder over de kop.

Met zulke fietsen werden de eerste Belgische kampioenschappen afgewerkt. We willen eraan herinneren dat het de gegoede burgerij was die de toenmalige competitiewielersport beoefende. De Gazette van Thielt van destijds omschreef de eerste fietsfanaten meesmuilend als "de liefhebbers van de nieuwe slag van peerden die leven zonder eten en lopen zonder benen."(2).

Het 4e BELGISCHE KAMPJOENSCHAP WIELRENNEN IN OOSTENDE.

Op zondag 17 juli 1887 op de zeedijk nabij de Kursaal. De inrichting berustte bij de VELOCE-CLUB GANTOIS van Gent, onder de auspiciën van de LIGUE VÉLOCIPÉDIQUE BELGE (vertaald: Belgische Wielrijders Bond = B.W.B.). Vanaf 3 u in de namiddag waren er 6 wedstrijden voorzien (3).

2e Koers: kampioenschap van België over 10.000 meter

- 1e prijs: médaille d'or, valeur 200 Fr. et un objet d'art, valeur 200 Fr.
- 2e prijs: médaille en argent.
- 3e prijs: médaille en bronze.

L'Echo d'Ostende van donderdag 21 juli 1887 rapporteerde:

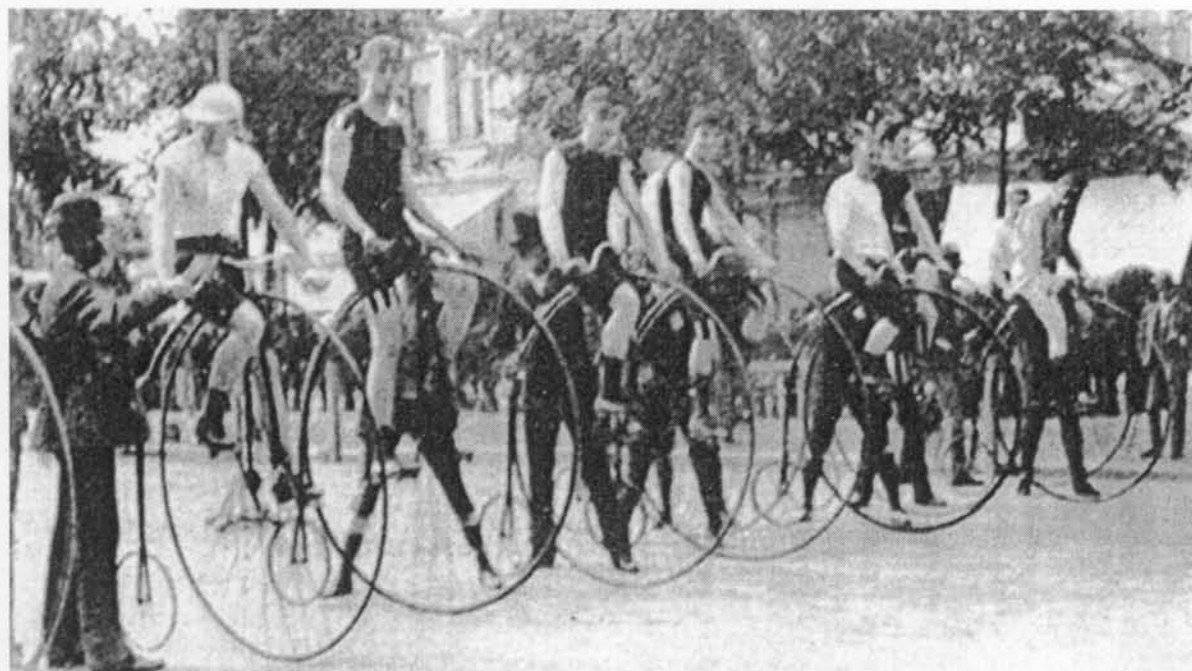
"Ces courses avaient attiré une foule de spectateurs".

Kampioen werd TRAINARD (alias Ernest GOETHALS, afkomstig van Brussel). Hij legde de 10.000 meter af in 25' 15".

Tweede werd Leuvenaar Emile SWERON (Belg. kampioen van 1884, eveneens in Oostende(4)). Diezelfde E. GOETHALS won ook de 3e koers driewielers handicap over 3.000 m in 6 min. Alles liep blijkbaar niet van een leien dakje(5).

"Il est regrettable que la piste n'ait pas été plus respectée et que les personnes qui avaient payé une entrée n'aient pu jouir du spectacle auquel leur carte donnait droit. Quelques

piquets, avec des cordes, gardés par des soldats, auraient suffi pour ne pas laisser envahir la digue, comme elle l'a été dimanche dernier."

Bij het vertrek werd iedere renner op zijn hoge bi (vélocipède) bijgestaan en vastgehouden door een secondant (foto niet genomen te Oostende) – Verzameling Jozef HAMELS.

DIKKE STUIVER.

Uit archieven blijkt dat de renners een dikke stuiver konden verdienen(6). Zo won Ernest GOETHALS het jaar ervoor, 1886, in HOEI een internationale wedstrijd over 3 km, vóór de vroegere Belgische kampioen Emile SWERON (1884). Winnaar GOETHALS kreeg daarvoor een gouden medaille en 60 (goud)franken. SWERON moest het stellen met 30 frank, nog altijd het inkomen van 2 weken werken voor een modale dagloner (2x6 dagen à 2, 5 frank/dag). En dat voor tien minuten zweeten. De winnaar van de 10 km. Antwerpenaar Emile DE BEUKELAER (kampioen van België in 1885 en 1886), verdiende zelfs 100 fr. als winnaar van de 10 km. (10.000 meter).

EINDE HOGE BI.

In het jaar 1889 werd het laatste kampioenschap op de hoge bi verreden. Vanaf 1890 werd er overgeschakeld op de safety bike (lage fiets). Engelse fietsfabrikanten introduceerden een overbrengsysteem voor de trapbeweging door middel van een ketting. Deze aanbrenging liet toe pedalen en zadel achter het voorwiel te plaatsen, op een fietskader, waardoor het zwaartepunt lager kwam te liggen en de stabiliteit - en dus ook de veiligheid - van de fiets sterk toenam (7)

Deze safety bike is de fiets zoals we hem nu kennen.

ERELIJST OFFICIËLE BELGISCHE KAMPIOENSCHAPPEN OP HOGE BI.

ingericht door de Ligue Vélocipédique Belge (8).
(vertaald: Belgische Wielrijders Bond of B.W.B.)

JAAR	DATUM	PLAATS	WINNAAR
1884	7/9	Oostende	Emile Sweren (Leuven) (9) 10 km. in 22'12"
1885	7/6	Antwerpen	Emile De Beukelaer (Antwerpen) 10 km in 20'37".
1886	10/8	Antwerpen	Emile De Beukelaer (Antwerpen) 10 km in 20'23".
1887	17/7	Oostende	Ernest Goethals (Brussel) 10 km in 25'15".
1888	?	Luik	Léon Lhoest (Luik) 10 km in ?
1889	15/9	Kortrijk	Léon Lhoest (Luik) (xx) 10 km in 22'17".

(xx) Aantekening: Léon Lhoest:

In 1894 en '95 werd L.L. de 3e voorzitter van de Football Club Liégeois (F.C. Luik). Toen F.C. Luik in 1896, 1898 en 1899 kampioen werd, was hij er bestuurslid. Na zijn sportieve fietspassie werd L.L. een befaamd ingenieur.

Verwijzingen.

- (1) WEBER, Donald: Wielertoerisme en de bescherming van het landschap 1895-1914, in: tijdschrift Brood & Rozen 2009/3, blz. 56 (met dank aan Emile SMISSAERT).
- (2) Herman LAITEM & Jozef HAMELS, De Tricolore Trui, blz. 10.
- (3) L'Echo d'Ostende, 17/7/1887.
- (4) CAPON, Michel, Het Eerste Officiële Belgische kampioenschap wielrennen 1884, in: De Plate, febr. 2009, blz. 43-47.
- (5) L'Echo d'Ostende, 21/7/1887.
- (6) ib. (2) blz. 16.
- (7) ib. (1).
- (8) ib. (2) blz. 14.
- (9) ib. (4).